

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансовий аналіз

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

магістр

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

року набору 2020

курсу

1

номер курсу, на якому викладається дисципліна

форма навчання

денна, заочна

форма навчання

статус дисципліни

вибіркова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Чемчикаленко Руслан Анатолійович,
завідувач кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних
наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

09.09.2020 р.

Програму розроблено на підставі силабусу навчальної дисципліни, затвердженого на засіданні методичної ради інституту, протокол від 08.05.2020 р. № 04.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту, протокол від 11.09.2020 р. № 01.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування теоретичних знань та практичних компетентностей з методики проведення фінансового аналізу підприємств.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи і способи аналізу фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємства.

Навчальна дисципліна передбачає знання основ бухгалтерського обліку, статистики, основ економічної теорії та планується до використання під час оформлення випускної кваліфікаційної роботи.

Мова викладання – українська.

У результаті вивчення дисципліни студент має

знати:

- теоретичні основи фінансового аналізу (сутність, зміст, види фінансового аналізу;
- способи та прийоми його проведення), інформаційну базу фінансового аналізу, порядок організації проведення внутрішнього фінансового аналізу на підприємстві;
- методику проведення фінансового аналізу підприємницької діяльності суб'єктів господарювання зовнішніми та внутрішніми користувачами;

вміти:

- самостійно робити розрахунки показників ефективності використання ресурсів та капіталу підприємства;
- досліджувати фінансову стійкість, платоспроможність та грошові потоки підприємства;
- оцінювати його ділову активність та кредитоспроможність;
- розробляти рекомендації щодо поліпшення фінансового стану підприємства на підставі проведеного аналізу.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу

Поняття фінансового аналізу та його місце в системі економічного аналізу. Історія виникнення фінансового аналізу. Взаємозв'язок фінансового аналізу з іншими науками. Головні завдання фінансового аналізу, їх особливості та зміст. Поняття, особливості та класифікація методів фінансового аналізу. Поняття предмету фінансового аналізу, його особливості.

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Джерела інформації для проведення фінансового аналізу. Зовнішні та внутрішні джерела. Національні стандарти бухгалтерського обліку і

звітності: загальна характеристика. Значення бухгалтерської звітності для фінансового аналізу діяльності підприємства. Характеристика форм фінансової звітності, основні розділи звітів, їх економічне значення. Особливості аналізу руху грошових коштів при використанні звітів складених прямим та непрямим методом. Основні канали надходження та витрат власного капіталу. Зв'язок даних звітів з балансом підприємства.

Тема 3. Аналіз майна підприємства

Порівняльний аналіз динаміки та структури активів підприємства. Аналіз наявності та стану основних фондів і нематеріальних активів. Аналіз ефективності використання необоротних активів. Оцінка впливу ефективності використання необоротних активів на фінансові результати діяльності підприємства. Факторний аналіз фондівіддачі. Аналіз резервів збільшення випуску продукції та фондівіддачі.

Тема 4. Аналіз оборотних активів

Зміст, завдання, основні напрямки та інформаційна база здійснення фінансового аналізу оборотних коштів підприємства. Аналіз забезпеченості підприємства оборотними коштами. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу. Формування політики щодо дебіторської та кредиторської заборгованості та спонтанного фінансування. Співставлення розмірів та строків виникнення дебіторської та кредиторської заборгованості. Безнадійна заборгованість.

Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємств

Завдання та методологія здійснена аналізу джерел фінансування. Аналіз динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів. Фактори, що впливають на співвідношення власних і залучених коштів. Оцінка ефективності використання власного і залученого капіталу. Ефект фінансового важеля. Оцінка впливу структури активів і пасивів на рентабельність власного капіталу. Аналіз складу, структури, оборотності кредиторської заборгованості.

Тема 6. Аналіз грошових потоків

Економічна сутність, цілі та значення фінансового аналізу в процесі управління грошовими активами. Техніка та порядок попереднього аналізу грошових коштів. Класифікація вхідних та вихідних грошових потоків у операційній, фінансовій та інвестиційній діяльності підприємства. Прямий та непрямий методи оцінки руху грошових коштів: спосіб здійснення, їх переваги та недоліки. Значення руху грошових коштів для підприємства. Показники характеризуючи рух грошових коштів. Методичні основи оптимізації залишків грошових коштів.

Тема 7. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємств

Сутність ліквідності і платоспроможності та їх значення при оцінці фінансового стану підприємства. Класифікація активів за ознакою ліквідності пасивів за ознакою терміновості погашення. Фактори, що впливають на пропорції груп поточних активів з різним ступенем ліквідності. Система показників ліквідності: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація. Основні фактори, що впливають на підвищення ліквідності. Система критеріїв оцінки платоспроможності підприємства. Можливості відновлення платоспроможності.

Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємств

Сутність фінансової стійкості та стабільності підприємства. Класифікація джерел формування запасів і витрат за ступенем охоплення. Забезпеченість запасів і витрат джерелами їх формування. Три показники рівня забезпеченості. Чотири типи фінансової стабільності: абсолютний, нормальний, нестабільний, кризовий. Критерії їх визначення, методика розрахунку. Шляхи покращення фінансової стабільності підприємства.

Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємств

Основні напрямки проведення аналізу конкурентоспроможності підприємства. Фінансові коефіцієнти, що використовуються для оцінки кредитоспроможності підприємства: порядок їх розрахунку, інтерпретація отриманих результатів. Аналіз ефективності кредитних відносин підприємства з комерційними банками.

Тема 10. Аналіз ділової активності підприємств

Зміст та основні завдання аналізу ділової активності підприємства. Оцінка ринкової позиції підприємства: аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища. Кількісні та якісні характеристики ділової активності підприємства. Основні фактори розвитку підприємства, кількісна оцінка їх впливу. Коефіцієнт стійкості економічного зростання підприємства.

Тема 11. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємств

Значення та завдання аналізу фінансових результатів підприємства. Аналіз рівня, динаміки та структури фінансових результатів підприємства. Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності. Аналіз умов беззбитковості підприємства. Аналіз формування чистого прибутку. Факторний аналіз показників рентабельності.

Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємств

Інвестиції, їх класифікація, види взаємозв'язок. Аналітичні методи розрахунку рентабельності інвестицій. Аналіз альтернативних проектів. Аналіз інвестиційних проектів в умовах інфляції та ризику. Методика

здійснення аналізу інвестиційної чутливості проекту. Оптимізація розподілу інвестицій по декількох проектах.

Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємств

Значення та необхідність комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Визначення узагальнюючого показника фінансового стану підприємств. Методи комплексної оцінки ефективності господарської діяльності підприємства. Методи комплексної оцінки ефективності господарської діяльності підприємства. Методи порівняльної рейтингової оцінки підприємства. Методи діагностики банкрутства підприємства. Визначення способів запобігання банкрутству.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу	13	1	1			11							12	2				10						
Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	13	1	1			11							10					10						
Тема 3. Аналіз майна підприємства	13	1		1		11							14	2		2		10						
Тема 4. Аналіз оборотних активів	13	1		1		11							13					13						
Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємства	14	1		1		12							13					13						
Тема 6. Аналіз грошових потоків	14	1		1		12							13					13						
Тема 7. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства	14	1		1		12							15			2		13						
Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства	14	1		1		12							13					13						
Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємства	14	1		1		12							15					15						
Тема 10. Аналіз ділової активності підприємства	14	1		1		12							15					15						
Тема 11. Аналіз прибутковості та рентабельності	14	1		1		12							15					15						

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
підприємства																								
Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємства	16	2		2		12							15					15						
Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства	14	1		1		12							17	2		2		13						
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	14	2	12		152							180/6	6		6		168						

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні у відповідному інтерактивному курсі на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми навчання – <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4731>;

для заочної форми навчання – <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4749>.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу

1. Прийоми і методи фінансового аналізу: переваги та недоліки.
2. Моделювання та аналіз факторних систем фінансових показників.

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

1. Формальні ознаки правильності заповнення форм фінансової звітності.
2. Змістовні ознаки правильності заповнення форм фінансової звітності.

Тема 3. Аналіз майна підприємства

1. Оцінка впливу ефективності використання необоротних активів на фінансові результати діяльності підприємства.
2. Факторний аналіз фондівіддачі.
3. Аналіз резервів збільшення випуску продукції та фондівіддачі.

Тема 4. Аналіз оборотних активів

1. Порядок визначення нормативів щодо розрахунку потреби у фінансових ресурсах для формування виробничих запасів.
2. Класифікація факторів, що впливають на швидкість оборотності дебіторської заборгованості.
3. Алгоритм здійснення факторного аналізу оборотного капіталу.

Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємства

1. Оцінка ефективності управління структурою капіталу на основі фінансового левериджу.
2. Аналіз впливу структури активів і пасивів на рентабельність власного капіталу (модель DuPont).

Тема 6. Аналіз грошових потоків

1. Класифікація вхідних та вихідних грошових потоків у операційній, фінансовій та інвестиційній діяльності підприємства.
2. Ануїтети та дисконтування грошових потоків підприємства.
3. Факторний аналіз ефективності формування грошових потоків.

Тема 7. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства

1. Показники низької платоспроможності, можливості її відновлення(втрати).
2. Умови визнання підприємства неплатоспроможним.

Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства

1. Засоби зміцнення фінансової стійкості підприємства.

2.Оцінка впливів ефективності використання необоротних і оборотних активів на стійкість фінансового стану підприємства.

Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємства

1. Аналіз ефективності кредитних відносин підприємства з комерційними банками.
2. Оцінка ефективності використання залучених фінансових ресурсів при кредитних операціях.

Тема 10. Аналіз ділової активності підприємства

1. Оцінка ринкової позиції підприємства: аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища.
2. Основні фактори розвитку підприємства, кількісна оцінка їх впливу.

Тема 11. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства

1. Оцінка якості прибутку.
2. Аналіз умов беззбитковості підприємства.

Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємства

1. Факторний аналіз структури довгострокових інвестицій та джерел їх фінансування.
2. Ранжування конкуруючих інвестиційних проектів.
3. Аналіз інвестицій у цінні папери.

Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства

1. Визначення узагальнюючого показника фінансового стану підприємств.
2. Завдання і вимоги до рейтингового оцінювання.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено у відповідному інтерактивному курсі на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми навчання – <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4731>;

для заочної форми навчання – <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4749>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	60
1.1	<i>Тема 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу</i>		
	Підготовка доповіді	1	-
	Тестування на Порталі	2	3
1.2	<i>Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	2	-
	Тестування на Порталі	2	4
1.3	<i>Тема 3. Аналіз майна підприємства</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.4	<i>Тема 4. Аналіз оборотних активів</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	2	-
	Тестування на Порталі	2	4
1.5	<i>Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємства</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	3	-
	Тестування на Порталі	2	5
1.6	<i>Тема 6. Аналіз грошових потоків</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	3	-
	Тестування на Порталі	2	5
1.7	<i>Тема 7. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	3	3
	Тестування на Порталі	2	2
1.8	<i>Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	3	-
	Тестування на Порталі	2	5
1.9	<i>Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємства</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	3	-
	Тестування на Порталі	2	5
1.10	<i>Тема 10. Аналіз ділової активності підприємства</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	3	-
	Тестування на Порталі	2	5

	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1.11	<i>Тема 11. Аналіз прибутковості та рентабельності</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	3	-
	Тестування на Порталі	2	5
1.12	<i>Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємства</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	3	3
	Тестування на Порталі	2	2
1.13	<i>Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства</i>		
	Виконання розрахункових завдань на заняттях і в позаурочний час	3	-
	Тестування на Порталі	2	5
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	20	20
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	10	10
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	10	10
3	Оцінка з дисципліни	100	100

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1. Основні джерела інформації

1. Виконання фінансового аналізу суб'єктів господарювання в умовах трансформації фінансової звітності: навчальний посібник / І. П. Косарева, Г. О. Сукрушева, Л. В. Височіна, П. М. Полупан ; під загальною редакцією Р. А. Чемчикаленка. – Харків : Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, 2015. – 172 с.

6.2. Додаткові джерела інформації

2. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навчальний посібник/ О. Я. Базилінська. – 2-ге видання. – Київ: Цент учбової літератури, 2011. – 328 с.

3. Тарасенко Н. В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / Н. В. Тарасенко, І. М. Вагнер. – Львів : Новий світ-2000, 2011. – 444 с.

4. Кононенко О. Анализ финансовой отчетности / О. Кононенко, О. Маханько. – Харків: Изд-во «Фактор», 2012. – 208 с.

5. Чемчикаленко Р. А. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт для студентів спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» / Р. А. Чемчикаленко, 2019. – 18 с. – Рукопис.

6. Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій [Електронний ресурс] : Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.1998 № 22 // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>. – Станом на 12.09.2019. – Назва з екрану.